

Dr. Pálffy Ilona

Elnök

Nemzeti Választási Iroda

Elnöki Titkárság

Budapest

Alkotmány u. 3.

1054

Postai cím:

Budapest

Pf. 547.

1397

Tisztelt Elnök Asszony!

Köszönjük válaszát 2014. január 7-i levelünkre. Örömmel fogadtuk a hírt, hogy Ön az esetleges választási csalásokat nehezítő lényeges módosítást kezdeményez a közigazgatási és igazságügyi miniszternél, amelynek köszönhetően a jövőben a választási irodák a regisztrációval érintett választópolgárt minden esetben a lakcímnnyilvántartás szerinti lakóhelyére (állandó lakcíme) küldött levélben is tájékoztatni kötelesek. A TASZ üdvözli a kezdeményezett változást, amelynek eredményeképp javulnak a választások tisztaságának eljárási garanciái. Az új rendeletmódosításnak köszönhetően ugyanis az eddigiekkel ellentétben az esetleges visszaélések nem maradhatnak észrevétlenek. Ha pedig a kérelmezési eljárással való visszaélésre elég korán kerül sor, a módosításnak köszönhetően csalás áldozatául esett, ám arról értesült választópolgárnak még van lehetősége egy újabb kérelemben töröltetni magát a nemzetiségi névjegyzékből. Az újonnan bevezetett, az állandó lakcímmre kötelezően kézbesített értesítés tehát arra adhat garanciát, hogy a választópolgár akarata szerint tudjon élni választójogával.

Felhívjuk ugyanakkor a figyelmét a csalást megnehezítő további változások szükségességére. A lehetséges visszaélésekkel szemben elégséges garanciát kizárólag a személyazonosítást nélkülöző internetes kérelmezési eljárás megszüntetése nyújtana. Amennyiben ugyanis az internetes kérelmezési lehetőséget kihasználva az esetleges visszaélők a választásokat közvetlenül megelőző napokban adnak be kérelmeket mások nevében, a visszaélésnek áldozatul esett választópolgárok – a postai kézbestés rendeltetésszerű működésénél fogva – már csak a választások után kapják meg a postai értesítőt arról, amit addigra már úgyis tudnak: hogy a rendszer hiányosságai által lehetővé tett visszaélés miatt nem élhettek választójogukkal ott és úgy, ahogy ők akartak. Az ilyen esetek megelőzhetőek volnának a személyazonosítást nélkülöző internetes kérelmezési eljárás felülvizsgálatával.

Ahogy arra a levelében Ön is rámutat, a levélben benyújtott kérelmek esetében sem zárható ki teljes biztonsággal a csalás lehetősége. Ugyanakkor az is kétségtelen, hogy a választási eljárás megvalósítása eddig egy, mostantól viszont két csatornán teszi lehetővé a csalást. Azt az állítást, hogy a rendszer egy újítása, a személyazonosítás nélküli internetes kérelembenyújtás lehetősége csalásra ad módot, nem érvényteleníti az az érv, hogy a rendszerben eddig is volt (egy másik) kapu a csalásra.

Álláspontunk szerint a személyazonosítást nélkülöző internetes kérelembenyújtás továbbá nagyobb kockázattal is jár a postai úton történő kérelmezésnél. Ennek két oka van. Egyrészt, ahogy a fentiekben írtuk, a visszaélési lehetőséget kihasználni kívánó polgár könnyebben tud visszaélni a személyazonosítás nélküli internetes kérelmezési eljárással. Internetes űrlapokat – akár sokat is egymás után – kitölteni ugyanis jóval egyszerűbb, mint a papíron kinyomtatott kérelmekre a szükséges adatokat felírni és aláírni. A levélben benyújtott kérelemmel azért is nehezebb visszaélni, mert ahhoz a kérelmeket pont olyan időben kell postára adni, hogy még a határidőn belül beérkezzenek, de arra már ne jusson idő, hogy a visszaélés áldozatául esett választópolgár – az Ön által kezdeményezett fontos módosítás nyomán – a kérelmezési határidő előtt értesüljön a visszaélésről, és érdemben tenni tudjon ellene. A személyazonosítás nélküli internetes kérelmezés ezzel ellentétben tehát szervezési nehézségektől és terhektől mentes, mindenki számára rendelkezésre álló lehetőséget teremt a tömeges visszaélésekre.

Másrészt a személyazonosítást nélkülöző internetes kérelmezési lehetőség azért is hordoz több kockázatot a postai úton, levélben történő kérelmezésnél, mert nehezebben követhető nyomon. A levélben benyújtott kérelem esetében a feladás helyszíne és a meghamisított aláírás árulkodó nyomokként szolgálnak, amelyek segítségével legalább valami esélye van a visszaélő felderítésének. Az internetes kérelmek esetében legfeljebb a kérelem benyújtására használt számítógép IP-címe szolgálhat bármiféle nyomként, ennek kijátszása azonban nem igényel különösebb technikai felkészültséget (proxy szerverek, VPN szolgáltatások, vagy akár egy nyilvános wifi hálózat használatával). A választások rendje elleni bűncselekmény vagy a személyes adatokkal való visszaélés büntetendő mivolta nem jelenthet elégséges visszatartó erőt, mert a bűncselekmény felderítésének esélye csekély. E második szempontnál azonban jóval fontosabbnak tartjuk az előzőt: azt, hogy a választási eljárás tisztaságát a visszaélést megelőző, nem pedig azt büntető eszközökkel kell és lehet csak biztosítani, hiszen a választójogát gyakorolni nem tudó választópolgár jogsérelmét már nem lehet orvosolni, ha egyszer nem tudott akaratának megfelelően szavazni. Összességében azonban a fenti két okból egyértelmű, hogy a személyazonosítás nélküli internetes kérelembenyújtás a választások tisztaságára nézve nagyobb kockázatot jelent, mint a levélben történő kérelmezés.

A személyazonosítást nélkülöző internetes kérelmezési eljárás megszüntetésének meggyőződésünk szerint nincs törvényi akadálya: ennek lehetőségét – a válaszlevelében állítottakkal szemben – nem zárja ki a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény. A törvény levelében említett 91. § és 110. § (1) bekezdései csupán annyit írnak elő, hogy az internetes kérelmezésnek – annak módját nem részletezve – a választások hivatalos honlapján keresztül is elérhetőnek kell lennie. A törvényi előírás tehát maradéktalanul teljesül azzal, ha – a jelenlegiek szerint – a választas.hu-ról is elérhető a kérelmezés ügyfélkapus felülete, ám alternatív internetes kérelmezési lehetőségek nem állnak

rendelkezésre. Ennek megfelelően az említett törvény nem korlátozza a Nemzeti Választási Irodát a személyazonosítás nélküli internetes kérelmezési lehetőség megszüntetésében.

Köszönjük válaszát, és a levelében említett örvendetes rendeletmódosítási kezdeményezése mellett bízunk a választások törvényességét elősegítő további gyümölcsöző együttműködésben is.

Budapest, 2014. január 20.

Üdvözlettel:

Szabó Máté Daniel

szakmai igazgató